

Čelični kotao na slamu, biomasu i ostala čvrta goriva BTK 40-100
KW

UPUTSTVO za upotrebu i montažu

termomont

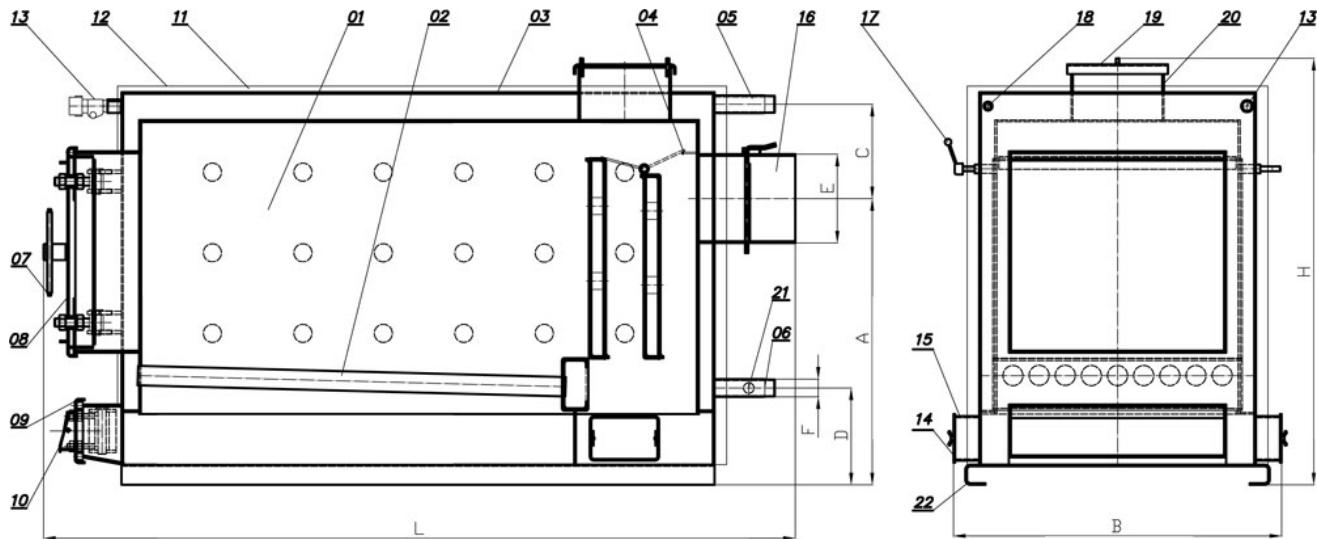

Prhovačka bb 22310 Šimanovci, Srbija
Tel/Fax. +381 22 480404 +381 63 259422
office@termomont.rs www.termomont.rs

Sadržaj

1 Osnovni podaci o kotlu	2
1.1 Dimenzije kotla	2
1.2 Tehnički podaci prema EN 303-5	2
1.3 Opis proizvoda	2
2 Preporuke za transport i skladištenje kotla	3
2.1 Oblik isporuke	3
2.2 Obim isporuke kotla	3
3 Ugradnja kotla	4
3.1 Postavljanje kotla u kotlarnici	4
3.2 Povezivanje na dimnjak	4
4 Povezivanje kotla na instalaciju centralnog grejanja	5
4.1 Montaža na zatvoreni sistem centralnog grejanja	5
4.1.1 Prvi način	5
4.1.2 Drugi način	6
4.2 Montaža na otvoreni sistem centralnog grejanja	6
4.3 Punjenje kotla i instalacije vodom	7
5 Loženje, čišćenje i održavanje kotla	7
6 Napomene	8

1 Osnovni podaci o kotlu

Opis delova kotla: 1. Ložište 2. Rešetka(Rostov) 3. Kazan kotla 4. Klapna 5. Polazni vod-Ovdvod tople vode iz kotla 6. Povratni vod-Dovod iz instalacije 7. Ručica za zatvaranje vrata 8. Vrata za loženje 9. Čišćenje pepela 10. Klapna za dovod vazduha 11. Izolacija 12. Oplata 13. Regulator promjene kotla(nije sastavni deo isporuke kotla!) 14. Poklopac otvora za čišćenje 15.Otvor za čišćenje 16. Ovdvod dimnih gasova sa zaklopom 17. Ručica klapne 18. Muf manometra 19. Poklopac gornjeg otvora za čišćenje 20. Gornji otvor za čišćenje 21. Muf za punjenje i pražnjenje kotla 22. Postolje

1.1 Dimenzije kotla

Tip kotla	Masa (kg)	B (mm)	H (mm)	L (mm)	A (mm)	C (mm)	D (mm)	E (mm)	F (Φ)
BTK 40	470	785	1060	1720	710	235	205	220	5/4
BTK 65	545	815	1060	1870	710	235	240	220	5/4
BTK 100	780	1080	1160	2200	800	240	240	220	2

1.2 Tehnički podaci prema EN 303-5

Nazivna snaga BTK* (KW)	40	65	100
Zapremina kazana (l)	162	184	295
Zapremina ložišta (dm ³)	335	415	830
Izl. temp. dimnih gasova pri nazivnoj snazi (°C)	250	250	250
Opseg regulacije na čvrsto gorivo (°C)	60-90	60-90	60-90
Min. temp. povratnog voda na čvrsto gorivo (°C)	60	60	60
Stepen korisnosti kotla	70-80%	70-80%	70-80%
Potrebnna visina dimnjaka** (m)	7-8	7-8	9-10
Potreban min. poprečni presek dimnjaka** (mm)	220	220	250

* Podaci o nazivnoj snazi kotla su dati za kaloričnu vrednost sojine slame. Ukoliko se koristi neki drugi tip goriva snaga može biti manja.

** Podaci o preporučenoj visini dimnjaka kao i potrošnji goriva su samo informativnog karaktera i zavise od konkretnog objekta odnosno tipa i kvaliteta goriva.

1.3 Opis proizvoda

- Kotao na čvrsto gorivo sa ložištem posebno prilagođenim sagorevanju biomase (slama pšenice, ječma, soje i kukuruza);

- Ložište može da prihvati bale iz klasične obrade kombajnom kao i biljne otpade koji granuliraju na specijalnim mašinama;
- Ložište omogućava smeštaj velike količine goriva zahvaljujući velikoj zapremini; Pogodno je i za korišćenje pogonskog goriva (drva dužine do 1 m kao i niskokaloričnih ugljeva);
- Vrata kotla su izolovana specijalnim najsavremenijim izolacionim materijalom čija osnova je VER-MIKULIT, mineral sa vrhunskim izolacionim svojstvima koji vraća toplotu u ložište kotla; Ceo kotao je izolovan mineralnom vunom.
- Specifična konstrukcija ložišta omogućava dvostruki prolaz dimnih gasova, a samim tim i visoki stepen iskorišćenja (zavisno od vrste uglja, ali u svakom slučaju preko 70%);
- Ispitivanjem kotla u sopstvenoj laboratoriji kao najprihvatljivije gorivo se pokazala sojina slama u klasičnoj obradi (koeficijent iskorišćenja i do 80%);
- U cilju ravnomernog rada kotla kao i mogućnosti njegove eksploatacije i u noćnim časovima preporučuje se ugradnja akumulatora topote „Termomont AT“ minimalne zapremine 500l;
- Regulacija rada kotla se obavlja pomoću regulatora promaje koji se vezuje za klapnu donjih vrata i koji nije sastavni deo kotla. Preporučujemo ugradnju regulatora promaje HONEYWELL FR 124.
- Lako čišćenje i održavanje kotla uz pomoć pratećeg pribora;
- Ispitivanje kotla izvršeno je na pritisku od 6 bara;
- Garancija kotla je pet godina uz montažu prema priloženom uputstvu.

2 Preporuke za transport i skladištenje kotla

2.1 Oblik isporuke

Kotao se transportuje zajedno sa oplatom presvučen zaštitnom plastičnom folijom.

Kotao se uvek mora nalaziti u vertikalnom položaju. Okretanje kotla pri transportu ili ugradnji predstavlja ozbiljan rizik da dođe do oštećenja. Zabranjeno je slagati jedan kotao na drugi. Kotao je moguće skladištitи isključivo u zatvorenom prostoru bez atmosferskog uticaja. Vлага u prostoriji takođe ne sme da pređe kritičnu vrednost od 80% da ne bi došlo do stvaranja kondenzata. Temperatura skladišnog prostora treba da bude u opsegu od minus do plus 40°C. Pri otpakivanju kotla proveriti da li je farba na oplati kotla negde ogrebana i da li su svi delovi kotla na svom mestu.

2.2 Obim isporuke kotla

Uz kotao se isporučuju sledeći delovi i propratna dokumentacija:

- Komplet za čišćenje
- Garancija kotla
- Termometar kotla

Uz kotao se NE ISPORUČUJU obavezni delovi za funkcionisanje:

- Regulator promaje
- Mešni ventil za zaštitu hladnog kraja
- Prateća armatura kotla i slično

Kotao TKK3 max nema pepeljaru niti kasetu za skupljanje i odlaganje pepela, potrebno je redovno čistiti kotao za njegovo ispravno funkcionisanje.

3 Ugradnja kotla

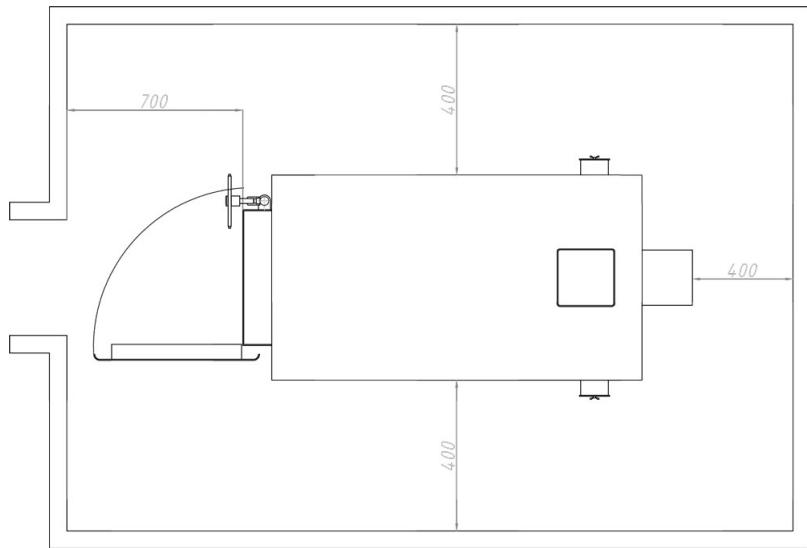
3.1 Postavljanje kotla u kotlarnici

Kotlarnica mora da poseduje ventilacione otvore. Potrebna površina otvora za provetrvanje je data sledeom jednačinom:

$$A(cm^2) = 6,02 \cdot P(KW)$$

gde je P nazivna snaga kotla u KW.

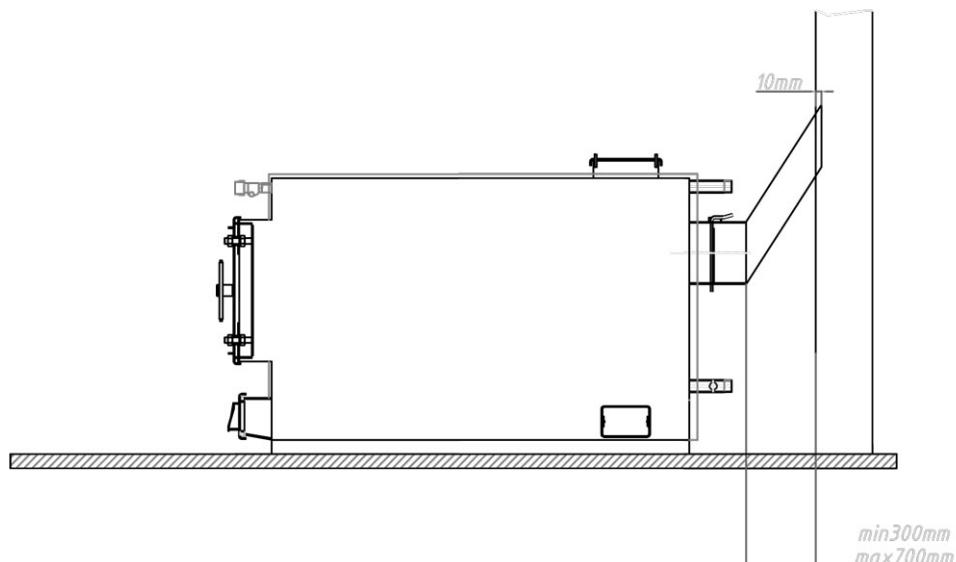
Minimalna rastojanja kotla od zidova kotlarnice su definisana na sledeći način:

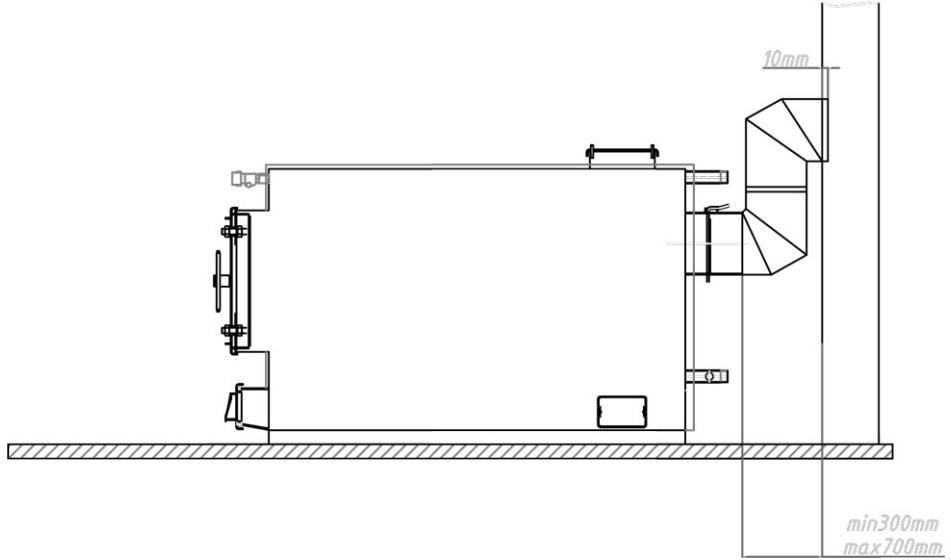

Samo poštovanjem minimalnih rastojanja zagarantovan je siguran pristup svakom delu kotla. Kotao se smešta na podlogu za kotao koja mora biti stabilna i od nezapaljivog materijala.

3.2 Povezivanje na dimnjak

Način priključenja kotla na dimnjak je prikazan na slici:

Slika prikazuje optimalan način povezivanja kotla na dimnjak. Luk povezivanja bi trebalo da je što blaži ali da opet ima blagi uspon od kotla ka dimnjaku. Ukoliko nije moguće povezivanje sa blagim usponom i jednim lukom, moguće je i drugačije povezivanje, pri čemu je maksimalni broj dozvoljenih lukova 2. Dimni kanal je neophodno izolovati.

Zadatak dimnjaka je da produkte sagorevanja sprovede u atmosferu ali kod kotlova sa prirodnom promajom i da svojim uzgonskim efektom obezbedi potrebnu promaju u kotlu. Sam dimnjak treba da bude od keramičkih segmenata sa izolacijom debljine do 5 cm. Nakon toga dolazi cigla ili moderniji specijalni elementi. Dimnjak je neophodno redovno čistiti, barem 1-2 puta godišnje, ukoliko dimnjak nije prohodan, kotao neće raditi ispravno i doći će do kondenzacije. Takođe ukoliko dimnjak nema potrebnu visinu u kombinaciji sa svetlim otvorom kotao neće raditi ispravno, neće postizati temperaturu rada, a kao posledica će se javiti kondenzacija i smanjenje radnog veka kotla.

Na osnovu potrebne promaje se određuje presek i visina dimnjaka prema katalogu proizvođača dimnjaka.

4 Povezivanje kotla na instalaciju centralnog grejanja

4.1 Montaža na zatvoreni sistem centralnog grejanja

U zavisnosti od položaja kotla u odnosu na cevnu mrežu i grejna tela montaža se izvodi na dva načina:

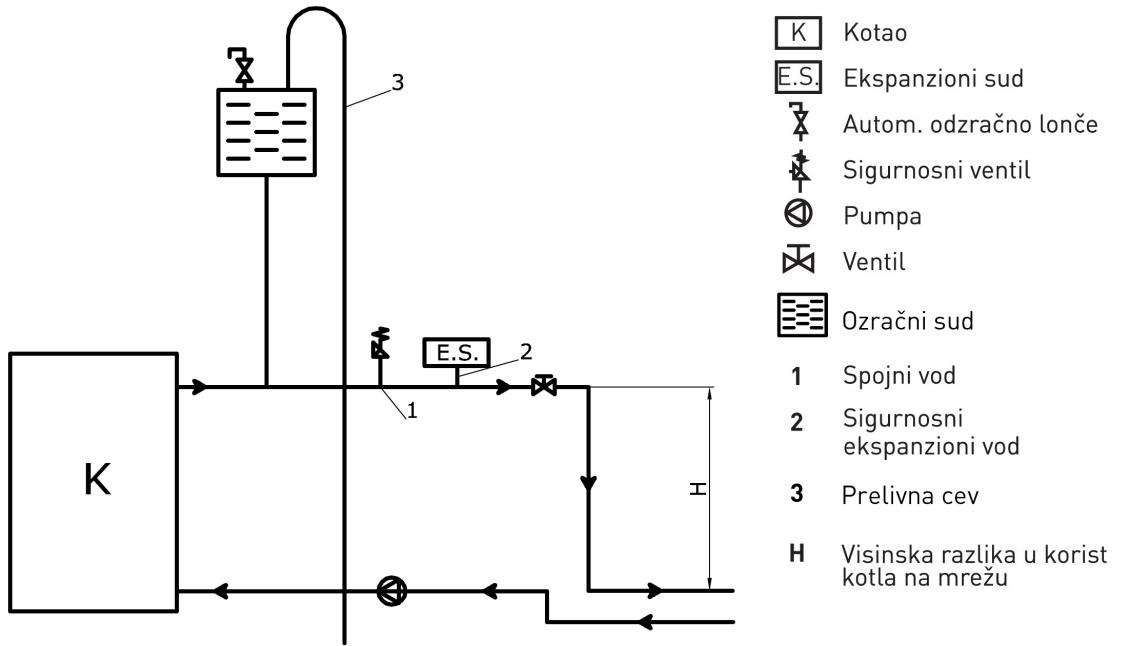
4.1.1 Prvi način

Na polazni (topli) vod se postavljuju sledeći elementi: ozračni sud, sigurnosni ventil, ekspanzionski (membranski) sud i ventil kotla.

Sigurnosni ventil mora biti postavljen u neposrednoj blizini kotla na lako i uočljivom i pristupačnom mestu. Ventil mora biti podešen na nazivni pritisak od 2,5 bar i pri tom pritisku se mora i otvarati. Prečnik otvora na sedištu ventila mora biti najmanje 15 mm. Spojni vod sigurnosnog ventila mora biti što kraći i ne sme imati mogućnost zatvaranja. U ovom vodu ne sme postojati nikakva armatura, pogotovo ne za zavarivanje. Krivine ovog voda, ako postoje, izvode se poluprečnikom $r > 3 D$ (D – poluprečnik cevi) i pod uglom $\alpha > 90^\circ$.

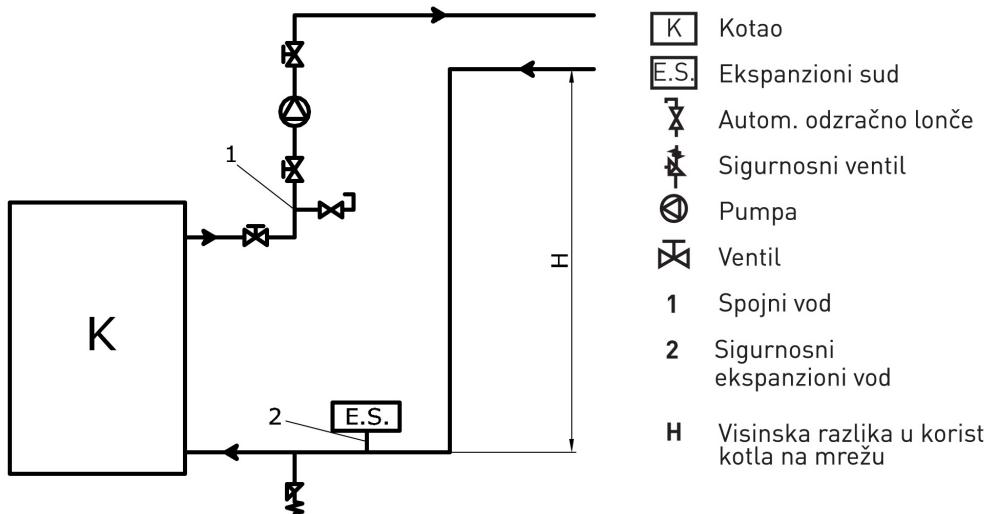
Zatvoren ekspanzionski sud se postavlja blizu kotla te je i njegov sigurnosni vod kratak. Sud mora biti tako postavljen da membrana bude u horizontalnom položaju u cilju ravnomernog opterećenja. Zapremina zatvorenog suda se određuje na osnovu kapaciteta kotla pri čemu važi odnos 1 KW : 1 l.

Sigurnosni ventil i ekspanzionski sud se vezuju na bliskom odstojanju tako da u slučaju nestanka električne energije i pogona kotla na čvrsto gorivo, porast zapremine prvo prihvati ekspanzionski sud (do određenog pritiska) a zatim odreaguje sigurnosni ventil. Strogo voditi računa da se u kotlu ne pojavi vazduh.

4.1.2 Drugi način

U drugoj varijanti na polazni vod se povezuju redom: automatski ozračni ventil (nije sastavni deo kotla), sigurnosni ventil, (kuglasti) ventil kotla, cirkulaciona pumpa i ventil (zadržava vodu u sistemu pri promeni pumpe). Na povratni vod pre kotla se vezuje ekspanzionni sud kao na slici. Ova varijanta se izvodi kada je kotao na nižem nivou u odnosu na cevnu mrežu. Zadatak automatskog ozračnog ventila je da obezbedi potpljunost celog kotla. Ekspanzionni sud, sigurnosni ventil i termički osigurač se povezuju na način kako je to objašnjeno u prethodnom poglavljiju. Za armaturu kotla (ekspanzionni sud, sigurnosni ventil, termički osigurač) potrebno je takođe imati odgovarajuće uputstvo i garantni list.

4.2 Montaža na otvoreni sistem centralnog grejanja

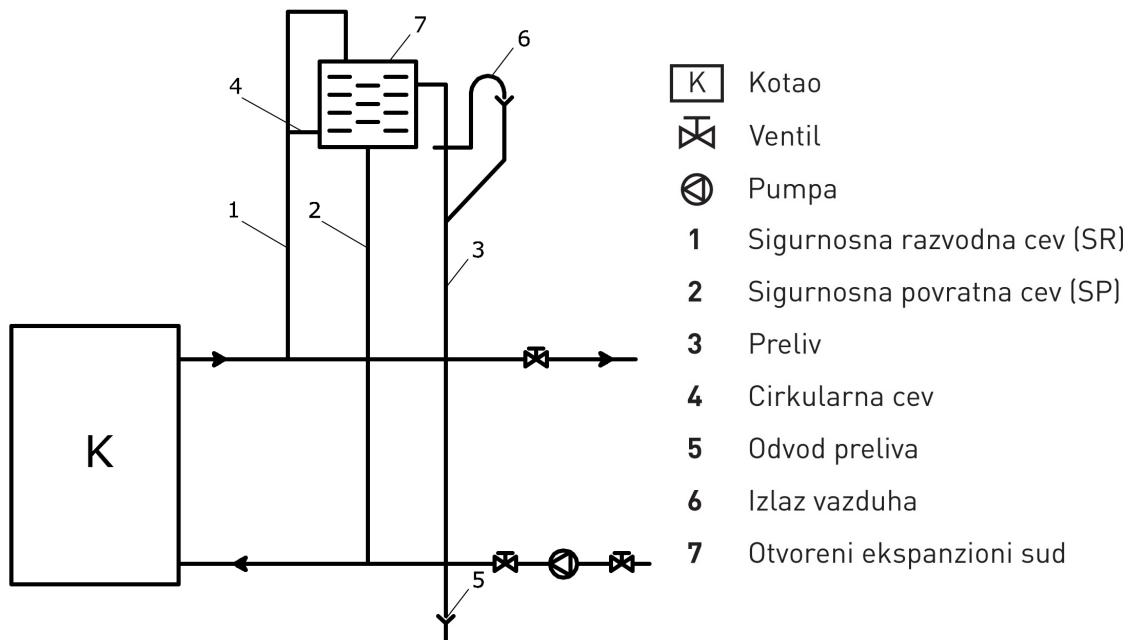
Kod otvorenih sistema grejanja na polazni vod se postavljaju redom sigurnosni razvodni vod ekspanzionog suda te ventil kotla, dok se na povratni vod sistema postavlja sigurnosni povratni vod ekspanzionog suda, ventil kotla, pumpa i ventil pumpe. Neposredno ispod otvorenog ekspanzionog suda (do 8 cm) postavlja se kratka veza između sigurnosnog povratnog voda, koja obezbeđuje da zimi ne dođe do smrzavanja vode u ekspanzionom sudu (samo u periodu kada kotao radi). Na sigurnosno-razvodnom vodu i na sigurnosnom- povratnom vodu ne sme biti nikakve armature pogotovo ne ventila. Na samom ekspanzionom sudu mora postojati preliva i odušna cev (kao na slici). Zapremina ekspanzionog suda se

određuje prema sledećoj jednačini:

$$V = 0.07V_{vode}(l)$$

gde je V vode (l) zapremina vode u celom postrojenju.

Prečnik cevi sigurnosnog razvodnog i povratnog voda treba da iznosi oko 25 mm. Otvoreni ekspanzionalni sud se postavlja vertikalno iznad najvišeg grejnog tela, pri čemu sigurnosni vodovi i ekspanzionalni sud moraju biti zaštićeni od smrzavanja. Gravitacioni sistem grejanja je moguć kod otvorenog sistema grejanja.

Za kvalitet izvedbe mreže odgovara kupac. Montažu grejanja i puštanje u rad treba poveriti stručnom licu koje odgovorno prihvata i garantuje ispravan rad kotla i celokupnog sistema centralnog grejanja. U slučaju loše projektovanog sistema i eventualnih manjkavosti pri izvođenju radova, koja opet mogu da prouzrokuju neispravan rad kotla, kompletну materijalnu odgovornost kao i eventualne novonastale troškove snosi isključivo lice kome je poverena montaža sistema grejanja a ne proizvođač, zastupnik ili prodavac kotla.

4.3 Punjenje kotla i instalacije vodom

Punjene vodom je omogućeno pomoću slavinice za punjenje i pražnjenje. Proces punjenja je okončan kada vazduh ne izlazi iz instalacije (instalacija i kotao su ozračeni). Radni pritisak otvorenog sistema grejanja zavisi od ukupne visine sistema i otvorene ekspanzionale posude (1 bar na svakih 10 metara je procena). Potrebno je obratiti pažnju na kvalitet vode u instalaciji centralnog grejanja. Otvorena ekspanziona posuda ukoliko nije u grejnom prostoru treba da bude izolovana kao i vodovi koji je povezuju.

5 Loženje, čišćenje i održavanje kotla

Pre puštanja u rad tj. loženja kotla, proći sledeće tačke provere:

- Utvrditi da se u kotlu kao i u instalaciji centralnog grejanja ne nalazi vazduh.
- Utvrditi da kotao nigde ne propušta vodu.
- Utvrditi da su ventili kotla OTVORENI.

Tek kada ste potpuno sigurni da ste prošli prethodne tačke provere možete pristupiti loženju kotla:

- Napuniti ložište kotla manjom količinom ogreva za potpalu (sitni komadi drveta i papir)

- Zatvoriti vrata za loženje kotla
- Klapnu kotla gurnuti u položaj OTVORENO
- Klapna na dimovodnom izlazu treba da je u položaju OTVORENO, pravac ručice i dimovodne cevi se poklapaju
- Otvoriti donja vrata i potpaliti ogrev
- Kada se mala količina ogreva užari, dodati ogrev do vrha vertikalne promaje (ne do vrha kotla) ili po želji manje od toga
- Kada se zatreće dimnjak ručicu klapne staviti u položaj ZATVORENO

Gornja vrata kotla za vreme loženja ne otvarati previše često. Pri otvaranju vrata kotla, da ne bi došlo do ponovnog strujanja gasova u prostoriju, prvo malo otškrinuti gornja vrata i sačekati nekoliko sekundi da se stabilizuje pritisak u kotlu i dimnjaku te potom vrata skroz otvoriti.

Veoma je važno svakodnevno održavati kotao! Potrebno je redovno izbacivati pepeo iz kotla. Detaljno čišćenje kotla je potrebno na svakih sedam dana. Pri tome za prilaz svim delovima kotla, koristiti otvore za čišćenje koji su napravljeni na kotlu sa gornje i sa bočnih strana. Ukoliko se kotao ne čisti redovno njegov radni vek se značajno skraćuje.

6 Napomene

- Korisnik je dužan da se strogo pridržava uputstva za upotrebu. U protivnom garancija kao ni eventualna nastala šteta neće biti priznata.
- Kazan kotla je ispitivan u sopstvenoj ispitnoj stanici na ispitni pritisak od 6 bar-a.
- Strogo voditi računa da u toku rada kotla ne dođe do zatvaranja ventila kotla, da ne bi došlo do pucanja kotla usled ekspanzije vode. Garancija se u tom slučaju ne priznaje.
- Kod prvog puštanja pumpe u rad kao i na početku grejne sezone, cirkupacionu pumpu obavezno mehanički restartovati.
- Prilikom uzgrevanja kotla postoji mogućnost vlaženja i kapanja u predelu dimnjače i u samom ložištu. Ukoliko je pritisak u instalaciji konstantan, pomenuta pojava predstavlja kondenzaciju a ne curenje kotla. Uzrok kondenzacije jeste velika temperaturna razlika razvodnog i povratnog voda, a dešava se kao posledica sledećih grešaka u projektovanju:
  - Ukoliko je ugrađen kotao čija snaga prevazilazi veličinu instalacije,
  - Usled loše dimenzionisanog dimnjaka ili loše izvedenog dimnjaka,
  - Nije ugrađen mešni ventil za zaštitu hlandog kraja kotla.
- U slučaju da se ekipi prijavi curenje kotla a ispostavi se da je posredi kondenzacija, dolazak servisne ekipe se naplaćuje.
- **Redovno čistiti ložište kotla.**
- Pri otvaranju vrata kotla, da ne bi došlo do ponovnog strujanja gasova u prostoriju, prvo malo otškrinuti gornja vrata i sačekati nekoliko sekundi da se stabilizuje pritisak u kotlu i dimnjaku te potom vrata skroz otvoriti.
- **Montažu grejanja i puštanje u rad treba poveriti stručnom licu koje odgovorno prihvata i garantuje ispravan rad kotla i celokupnog sistema centralnog grejanja.** U slučaju loše projektovanog sistema i eventualnih manjkavosti proizvođenu sistema od strane lica, koje opet mogu da prouzrokuju neispravan rad kotla, kompletну materijalnu odgovornost kao i eventualne novonastale troškove snosi isključivo lice kome je poverena montaža sistema grejanja a ne proizvodač, zastupnik ili prodavac kotla.